

religie is een weg van inzicht

Wat is religie? Pas als er een eenduidig antwoord is te geven op deze vraag, zijn alle religies wegen naar God. Werkelijke religie is een weg van inzicht, van wereldoverwinning en van het doorbreken van de ik-illusie. Het is een weg die leidt naar de wording van de nieuwe mens. Eigen inspanning is daarbij onontbeerlijk.

Alle religies zijn wegen naar God'. Met deze of dergelijke woorden plegen mensen die de ketens van het dogmatische confessionele geloof hebben afgeworpen hun tolerantie ten opzichte van de verschillende religieuze richtingen en groeperingen te benadrukken. Maar houdt die bewering steek? Om een antwoord op die vraag te krijgen is het zinvol te bekijken wat religie eigenlijk is en die essentie te scheiden van alle misverstanden en verkeerde interpretaties.

NATUURRELIGIE We kunnen ons een verdeling voorstellen in natuur- en geestelijke religies. Natuurreligie in al zijn vormen komt overeen met een biologische behoefte van de mens. Hij wil bijvoorbeeld als sterfelijke persoonlijkheid aan gene zijde een onsterfelijk leven bereiken. Maar ook omdat de mens in deze natuur is geboren, beleeft hij steeds weer zijn afhankelijkheid van het duistere geweld van het lot en van de natuur waardoor hij bedreigd wordt en die hem met angst vervullen. In zijn hulpeloosheid zoekt hij dan zijn toevlucht bij machten die hem beschutting en geborgenheid geven of dat beloven, en die hem zullen helpen beter om te gaan met zijn problemen. Hij aanbidt goden en geesten, brengt hen offergaven of tracht hen door magische rituelen te beïnvloeden en daardoor ook zijn lot. Het gaat er daarbij niet om een directe dreiging af te wenden. Met behulp van de hemel wil hij ook persoonlijke wensen vervullen en doelstellingen bereiken die vaak aan de dood voorbij gaan. 'Ieder mens projecteert zichzelf in de toekomst, in een verbeterde uitgaaf, met behulp van een religieus, occult of

humaan prototype', stelt J. van Rijckenborgh, en bijgevolg kun je alle drie typen zien als een vorm van natuurreligie.

GEESTELIJKE RELIGIE Wat hierboven in enkele zinnen is aangegeven heeft dus betrekking op één kant van de menselijke religiositeit, namelijk die waarvan de behoeften van de mensen afhangen. Het tweede en uiteindelijk beslissende motief voor religie ligt echter op een niveau dat zich principieel onderscheidt van alleen maar het in leven blijven. Het betreft hier geestelijke religie. Diep in ons innerlijk verborgen leeft het weten dat wij als mensen gevallen wezens zijn, en dat wij in onze huidige toestand alleen nog maar een karikatuur zijn van wat wij als goddelijke schepsels, als het goddelijke evenbeeld, eens waren. Maar als een gouden glanzende van hoop, licht in ons het vermoeden op dat het principieel mogelijk zou moeten zijn, de verloren volmaaktheid weer te verkrijgen. Dát zou de eigenlijke zin van ons bestaan kunnen zijn: als de verloren zoon uit het evangelie in ons goddelijke vaderhuis terugkeren. Of beter: het goddelijke in ons, dat terugkeert naar zijn goddelijke thuis. Oorspronkelijk werd de weg daarheen door elke ware geestelijke religie gewezen. Maar in de loop van de tijd mengden deze ware religies zich steeds meer met de natuurreligies. Hoe was dat mogelijk?

VERMENGING VAN BEIDE SOORTEN RELIGIE Wij mensen dragen beide in ons: het aan de stof gebonden biologische natuurprincipe, vol zelfhandhavingsdrang en tegelijkertijd een goddelijk

'O Gij, die het brood des levens schenkt, en alle rijken vult met klank, licht en vibratie, dat ik uw Licht ervare in mijn innerlijkste heiligdom'.
(Letterlijke vertaling uit het Aramees van de eerste regel van het Onze Vader)

eeuwigheidsprincipe dat ons vervult met onrust en verlangen en ons stuwt tot terugkeer in de goddelijke structuren van het onbekende koninkrijk. Maar altijd weer gaat de drang tot zelfhandhaving met de krachten van de eeuwigheid aan de haal. Het 'ik' wil zichzelf vereeuwigen en probeert dat te doen met behulp die machtige energieën, die

uit de eeuwigheid stammen. De oorspronkelijke geestelijke religies werden daardoor dogmatische stelsels die dienstbaar zijn aan het ik. De opdracht van de geestelijke religie, de mens weer met God te verbinden - religio betekent immers herverbinden - verwaterde, veranderde, werd vervalst. In plaats daarvan kwam het streven van de mens,

al het vergankelijke is slechts een gelijkenis

zijn aardse bestaan met behulp van de religie hecht en vast te maken en te verbeteren. De verheven geestelijke leringen, vol kracht en Licht werden naar beneden gehaald tot het niveau van de natuurreligies. Op deze manier kon de religie ook een instrument in de handen van de machthebbers worden. Die speelden handig in op de behoefte aan zekerheid en de wens naar onsterfelijkheid. Slavernij en lijfeigenschap verdwenen, maar 'gelovigen' waren uitstekend materiaal voor een nieuwe vorm van slavernij.

DE MYSTERIESCHOLEN Mysteriescholen zijn door alle tijden heen de behoeders van de zuivere spirituele religie. Zij kunnen zich immers slechts daar manifesteren, waar werkelijk toegewijde zielen en zoekende mensen zich verenigen in grote hunkering! In de stilte van de gewijde plaatsen wezen hun innerlijke leringen de leerlingen de weg die

leidt naar de 'vrijheid van de kinderen van God'. Geestelijke religie is een weg van inzicht, van wereldoverwinning en van het doorbreken van de ik-illusie. Het is een weg die leidt naar de wording van de nieuwe mens. Eén karaktereigenschap van deze hunkering is wel dat eigen inspanning onontbeerlijk is, terwijl je toch weet dat de mysteriën van de ziel niet te bereiken zijn door eigen inspanning! Je vindt die alleen door de verlossende kracht van de Christusatmosfeer, een bevrijdende energie, die in de mysteriescholen op een heel speciale manier actief is. Zij vereist een altijd weer nieuwe, bewuste overgave aan die ene bron van het leven die verborgen is. Ook is een duidelijke bereidwilligheid nodig om in het wezen iets te herkennen van een gevallen God-mens, en los te laten wat zich een hindernis blijkt te zijn 'op het pad van de wedergeboorte uit water en geest', zoals het evangelie van Johannes het stelt. Werkelijk religieus bewustzijn is dus altijd te herkennen aan het feit of een mens werkelijk bereid is, heel zijn eigen natuur prijs te geven, het egocentrale te laten varen en zich zonder voorbehoud toe te vertrouwen aan 'een stroom' die hem uit de wereld van duisternis verder wil dragen in het licht van de eeuwigheid. Alle andere motieven zijn openlijk of verkappt eigenbelang. Wil je de weg gaan van een bevrijdende, geestelijke religie of hang je nog aan een natuurgodsdienst, die de geestelijke religie voor eigen doeleinden wil gebruiken? Zo kun je religies meten aan de mate waarin zij voor de zoekende mens de weg openen naar het licht van het andere, het eeuwige ☸

Portret van een ijsberg en de noordelijke middernachtszon (Groenland), © Charles Bezzina, Engeland

